KAMU BİLİŞİM DERNEĞİ 2015

k@yteK

KAMU YÖNETİMİ VE TEKNOLOJİ DERGİSİ

THE JOURNAL OF PUBLIC ADMINISTRATION AND TECHNOLOGY

Cilt / Vol: 7 Sayı / No: 1 Yıl / Year: 2025 e-ISSN 2687-64852

Artificial Intelligence Support In Disaster Management
Afet Yönetiminde Yapay Zekâ Desteği
Prof. Dr. Veysel EREN / Arş. Gör. Hasret DUMAN / 13

Dijital Liderlik Çalışmaları Üzerine Bir Bibliyometrik Analiz
A Bibliometric Analysis on Digital Leadership Studies
Doç. Dr. Eser Gemici / Doç. Dr. Kürşad Emrah Yıldırım / 37

Seçim Güvenliği Bağlamında Yapay Zekâ Teknolojileri:
Güncel Tartışmalar ve Öneriler
Artificial Intelligence Technologies In The Context Of Election Security:
Current Discussions And Recommendations
Furkan SAİTOĞLU / 53

Türkiye'de Kamu Yönetiminin Dijital Kültür Üzerine Etkileri
Effects Of Public Administration On Digital Culture In Turkey
Doç. Dr. Yusuf UYSAL / Kübra MALKOÇ YILMAZ / 74

Test Otomasyonunda Yaşanan Büyük Zorluklar ve Uzmanların Tavsiyeleri:
Sektörden Uzman Değerlendirmeleri
Major Challenges In Test Automation And Expert Recommendations:
Expert Reviews From The Industry
Fatih Mehmet Harmancı / Miraç Emektar/ Salim Öncü / Nuri Gürkan Güngör / 103

KAMU YÖNETİMİ VE TEKNOLOJİ DERGİSİ
THE JOURNAL OF PUBLIC ADMINISTRATION AND TECHNOLOGY

k@ytek

KAMU YÖNETİMİ VE TEKNOLOJİ DERGİSİ

JOURNAL OF PUBLIC ADMINISTRATION AND TECHNOLOGY

KAYTEK DERGİSİ • CİLT/VOL: 7 • SAYI/ISSUE: 1 • YIL/YEAR: 2025

KAMU BİLİŞİM DERNEĞİ

2015

KAMU YÖNETİMİ VE TEKNOLOJİ
HAKEMLİ DERGİSİ

k@ytek

KAMU YÖNETİMİ VE TEKNOLOJİ DERGİSİ
JOURNAL OF PUBLIC ADMINISTRATION AND TECHNOLOGY

KAYTEK DERGİSİ • CİLT/VOL: 7 • SAYI/ISSUE: 1 • YIL/YEAR: 2025

KAMU YÖNETİMİ VE TEKNOLOJİ DERGİSİ(k@ytek)

Dergi İmtiyaz Sahibi (Publisher)
Kamu Bilişim Derneği adına
Prof. Dr. İzzet Gökhan ÖZBİLGİN

Editörler (Editors-in-Chief)
Prof. Dr. Doğan Nadi LEBLEBİCİ
Prof. Dr. İzzet Gökhan ÖZBİLGİN

Editör Yardımcısı (Assistant Editor)
Prof. Dr. Cenay BABAOĞLU
Doç. Dr. Oğuzhan ERDOĞAN

Yayın Kurulu (Editorial Board):
Prof. Dr. Doğan Nadi LEBLEBİCİ
Prof. Dr. İzzet Gökhan ÖZBİLGİN
Prof. Dr. Hikmet KAVRUK
Prof. Dr. Vahap TECİM

Alan Editörleri
Arş. Gör. Abdullah GENCO
Arş. Gör. Tuncay ÇOLAK

Yayın Türü
Süreli yayın
"Kamu Yönetimi ve Teknoloji Dergisi"
altı (6) ayda bir yayımlanır.

Yayın Dili
Türkçe ve İngilizce

İletişim/Contact
Tel: 0555 800 05 27
e-posta: bilgi@kbd.org.tr
https://dergipark.org.tr/tr/pub/kaytek
Doğan Nadi Leblebici: nadi@hacettepe.edu.tr
Prof. Dr. Cenay BABAOĞLU:
cenaybabaoglu@gmail.com

Tarandığı Dizinler / Endeksler / (Abstracting / Indexing)

Cosmos · DRJI Directory of Research Journals Indexing · CiteFactor Academic Scientific Journals · ASOS indeks

Kamu Yönetimi ve Teknoloji Dergisi yılda iki kez Kamu Bilişim Derneği tarafından yayınlanan hakemli, ulusal bir dergidir. Dergiye yönelik makale talepleri DERGİPARK üzerinden değerlendirilmektedir. Gönderilen metinler editörler tarafından bilimsel anlatım ve yazım kuralları açısından incelenir. Ardından kör hakem uygulaması yapılarak her yazı en az iki hakeme gönderilir. Hakemlerin kararları doğrultusunda yazı kabul ya da ret edilir. Dergide yayınlanan tüm yazı ve görüşler yalnızca yazar(lar)a aittir. Dergi sahibi, yayıncı ya da editörler yazarların görüşlerinden sorumlu tutulamaz.

Bilim ve Danışma Kurulu

Prof. Dr. Vahap TECİM	Dokuz Eylül Üniversitesi
Prof. Dr. Hikmet KAVRUK	Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Prof. Dr. Mete YILDIZ	Hacettepe Üniversitesi
Prof. Dr. Hasan Alpay KARASOY	Selçuk Üniversitesi
Prof. Dr. Aysu KES ERKUL	Ankara Bilim Üniversitesi
Doç. Dr. Ayşegül SAYLAM	Hacettepe Üniversitesi
Doç. Dr. Eser GEMİCİ	Anadolu Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Dilek ÇELİK	Şırnak Üniversitesi

Bu Sayının Hakemleri

Prof. Dr. Aysu KES ERKUL

Prof. Dr. Ahmet YATKİN

Doç. Dr. Hasan BARDAKÇI

Doç. Dr. MehmedZahid ÇÖGENLİ

Doç. Dr. Eser GEMİCİ

Doç. Dr. Levent MEMİŞ

Doç. Dr. Ayşegül SAYLAM

Doç. Dr. Adnan SÖYLEMEZ

Dr. Öğr. Üyesi Hasibe CEYHAN

Dr. Öğr. Üyesi Ertuğrul GÖKÇEKUYU

EDİTÖRDEN

KAYTEK Dergisi'nin Değerli Yazarları ve Okurları,

Dergimizin 7. cildinin 1. sayısı ile karşınızda olmanın mutluluğuyla sizleri bir kez daha selamlıyoruz. Yayın hayatımıza başladığımız 2019 yılından bu yanadergimizde yer alan çalışmalar ile teknoloji ve kamu yönetimi arasındaki ilişkinin çeşitli yönlerine dikkat çekmeye devam ediyoruz. Bu alanda ilk olan dergimizin sahip olduğu vizyonun yazarlarımızın katkıları ve okurlarımızın takdirleriyle de gün geçtikçe geliştiğini belirtmek isteriz.Dergimizin 11. sayısında da kamu yönetimi ve teknoloji ilişkisinin hem teoride hem de uygulamada ele alındığı birbirinden değerli beş makale yer almaktadır.

Prof. Dr. Veysel EREN ve Arş. Gör. Hasret DUMAN'ın birlikte kaleme aldığı "Artificial Intelligence Support In Disaster Management" (Afet Yönetiminde Yapay Zekâ Desteği) başlıklı makalede ilerleyen teknolojinin sunduğu en önemli araçlardan biri olan yapay zekânın afet yönetiminde nasıl kullanılabileceği derinlemesine ele alınmaktadır. Çalışmada, yapay zekânın afetlerin önlenmesine, can ve mal kayıplarının en aza indirilmesine, daha acil ve etkin müdahaleye olanak sağlayan bir afet yönetim modeli oluşturulmasına nasıl katkı sağlayabileceğine dair önerilere yer verilmektedir.

İçinde bulunduğumuz dönemde yöneticilerin sahip olması beklenen özellikler teknolojinin etkisiyle büyük ölçüde değişmiştir. Tüm kurumlar için önemi gittikçe artan dijital liderlik kavramının anlaşılması ve uygulanabilir olması kurumlar ve dolayısıyla kamu yönetiminin başarısını da etkileyecektir. Doç. Dr. Eser GEMİCİ ve Doç. Dr. Kürşad Emrah YILDIRIM tarafından hazırlanan ve 24. Uluslararası Kamu Yönetimi Forumu'nda sözlü olarak sunulan "Dijital Liderlik Çalışmaları Üzerine Bir Bibliyometrik Analiz"başlıklı çalışmada dijital liderlik kavramının literatürdeki entelektüel gelişimi incelenerek atıf ilişkileri ve anahtar kelime analizleri yapılmaktadır. Bibliyometrik analiz yöntemi ile dijital liderlik alanında yapılan en etkili çalışmalar, öncü yazarlar, önemli dergiler, önemli kurumlar ve araştırma eğilimleri belirlenmektedir.

Öğr. Görevlisi Furkan SAİTOĞLU tarafından kaleme alınan ve yine 24. Uluslararası Kamu Yönetimi Forumu'nda sözlü bildiri olarak sunulan "Seçim Güvenliği Bağlamında Yapay Zekâ Teknolojileri: Güncel Tartışmalar Ve Öneriler" başlıklı makalede seçim güvenliği bağlamında yapay zekânın sağladığı fırsatlar ve beraberinde getirdiği etik, şeffaflık ve güven sorunları kapsamlı bir şekilde incelenmektedir. Ayrıca, Türkiye'de yapay zekâ teknolojilerinin seçimlere olası yansımaları ve bu teknolojilerin kötüye kullanımını önlemeye yönelik çözüm önerileri sunulmaktadır.

Doç. Dr. Yusuf UYSAL ve Kübra MALKOÇ YILMAZ birlikte kaleme aldığı "Türkiye'de Kamu Yönetiminin Dijital Kültür Üzerine Etkileri" başlıklı çalışmada bilgi ve iletişim teknolojilerinin hızla geliştiği bir çağda, dijital kültürün inşası ve yaygınlaşmasında kamu yönetiminin rolleri değerlendirilmektedir. Türk kamu yönetiminin, bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanımını teşvik eden örgütsel yapısı ile mevzuat ve teknik altyapı düzenlemeleri üzerinden dijital kültürü nasıl şekillendirdiği ortaya konulmaktadır.

Fatih Mehmet HARMANCI, Miraç EMEKTAR, Salim ÖNCÜ ve Nuri Gürkan GÜNGÖR tarafından hazırlanan"-Test Otomasyonunda Yaşanan Büyük Zorluklar Ve Uzmanların Tavsiyeleri: Sektörden Uzman Değerlendirmeleri" başlıklı makale bu sayıda yer alan çalışmalar arasında kamu yönetimi ve teknoloji ilişkisinde teknolojiye ağırlık verilen bir makale olarak öne çıkmaktadır. Çalışmada, test otomasyonu alanındaki uzmanların görüşlerinden yola çıkarak, otomasyon süreçlerinde karşılaşılan zorluklar ve bu zorlukların üstesinden gelmek için uygulanabilir stratejiler detaylı bir şekilde incelenmektedir

Yazarlarımıza ve hakemlerimize bir kez daha teşekkür eder;okurlarımızın, araştırmacıların ve kamu yöneticilerinin bu çalışmalardan verimli bir biçimde faydalanmasını temenni ederiz.

Saygılarımızla.

İÇİNDEKİLER / CONTENTS

ARAŞTIRMA

Artificial Intelligence Support In Disaster Management

Afet Yönetiminde Yapay Zekâ Desteği

Prof. Dr. Veysel EREN / Arş. Gör. Hasret DUMAN / 13

Dijital Liderlik Çalışmaları Üzerine Bir Bibliyometrik Analiz

A Bibliometric Analysis on Digital Leadership Studies

Doç. Dr. Eser Gemici / Doç. Dr. Kürşad Emrah Yıldırım / 37

Seçim Güvenliği Bağlamında Yapay Zekâ Teknolojileri: Güncel Tartışmalar ve Öneriler

Artificial Intelligence Technologies In The Context Of Election Security: Current Discussions And Recommendations

Furkan SAİTOĞLU / 53

Türkiye'de Kamu Yönetiminin Dijital Kültür Üzerine Etkileri

Effects Of Public Administration On Digital Culture In Turkey

Doç. Dr. Yusuf UYSAL / Kübra MALKOÇ YILMAZ / 74

Test Otomasyonunda Yaşanan Büyük Zorluklar ve Uzmanların Tavsiyeleri: Sektörden Uzman Değerlendirmeleri

Major Challenges In Test Automation And Expert Recommendations: Expert Reviews From The Industry

Fatih Mehmet Harmancı / Miraç Emektar/ Salim Öncü / Nuri Gürkan Güngör / 103

ARAŞTIRMA

Geliş Tarihi: 15 Kasım 2024
Kabul Tarihi: 18 Ocak 2025

DİJİTAL LİDERLİK ÇALIŞMALARI ÜZERİNE BİR BİBLİYOMETRİK ANALİZ*

A Bibliometric Analysis on Digital Leadership Studies

DOI: 10.58307/kaytek.1585968

Doç. Dr. Eser Gemici / Doç. Dr. Kürşad Emrah Yıldırım

JEL sınıflandırması: M15

Özet

Dijital dünyada yaşanan hızlı değişim, yöneticilerin yeni teknolojileri kullanmalarını ve uyum sağlamalarını zorunluluk haline getirmiştir. Bu zorunluluğun sonucu olarak ortaya çıkan dijital liderlik, dijital teknolojilerle yeniliği teşvik eden, dijital dönüşüm süreçlerini yönlendiren ve dijital stratejileri uygulayan liderlerin özelliklerini ve davranışlarını tanımlayan bir kavram haline gelmiştir. Bu çalışmanın amacı, dijital liderlik alanında yapılan akademik yayınları bibliyometrik analiz yöntemleri ile inceleyerek bu alandaki literatürü kapsamlı bir şekilde değerlendirmek ve sonraki çalışmalara yön verebilmektir. Bu bağlamda çalışmada, dijital liderlik konusundaki literatürün genel haritası çıkarılarak, araştırmacılar ve uygulayıcılar için değerli bilgiler sunulmaya çalışılmıştır. Çalışmada, dijital liderlik kavramının literatürdeki entelektüel gelişimi incelenmiş, atıf ilişkileri ve anahtar kelime analizleri yapılmıştır. Bibliyometrik analiz yöntemi ile dijital liderlik alanında yapılan en etkili çalışmalar, öncü yazarlar, önemli dergiler, önemli kurumlar ve araştırma eğilimleri belirlenmiştir. Elde edilen bulgular, dijital liderlik alanındaki mevcut durumun daha net anlaşılmasına ve yapılacak araştırmalara yön verecek stratejik bilgiler sunulmasına katkı sağlayacaktır. Çalışmanın, dijital liderlik konusundaki teorik ve pratik bilgi birikimine önemli katkılar sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: *Dijitalleşme, Liderlik, Dijital Liderlik, E-Liderlik, Bibliyometrik Analiz*

Abstract

The rapid change in the digital world has made it a necessity for managers to use and adapt to new technologies. Digital leadership, which emerged as a result of this necessity, has become a concept that defines the characteristics and behaviours of leaders who encourage innovation with digital technologies, direct digital transformation processes and implement digital strategies. The aim of this study is to comprehensively evaluate the literature in this field by examining academic publications in the field of digital leadership with bibliometric analysis methods and to provide direction for future studies. In this context, the study aims to provide valuable information for researchers and practitioners by mapping the literature on digital leadership. In the study, the intellectual development of the concept of digital leadership in the literature was examined, citation relationships and keyword analyses were conducted. The most influential studies, leading authors, important journals, important institutions and research trends in the field of digital leadership were identified through bibliometric analysis. The findings obtained will contribute to a clearer understanding of the current situation in the field of digital leadership and provide strategic information that will guide future research. It is thought that the study will make significant contributions to the theoretical and practical knowledge on digital leadership.

Keywords: *Digitalization, Leadership, Digital Leadership, E- Leadership, Bibliometric Analysis*

* Bu çalışma 24. Uluslararası Kamu Yönetimi Forumu'nda sözlü olarak sunulmuştur.

Doç. Dr. Eser Gemici
ANADOLU ÜNİVERSİTESİ / esergemici@gmail.com / ORCID: 0000-0002-8969-3151
Doç. Dr. Kürşad Emrah Yıldırım
ANADOLU ÜNİVERSİTESİ / keyildirim@anadolu.edu.tr / ORCID: 0000-0002-7824-4916

1. GİRİŞ

Günümüz dünyasında dijital dönüşüm, örgütsel başarıda kritik bir araç haline gelmiştir. Gelişen ve yaygınlaşan dijital teknolojiler, yöneticilerin dijital ortamda etkili sonuçlar alabilmek için daha etkin hareket etmelerini zorunlu kılmıştır. Dijital liderlik kavramı, bu geçiş sürecine yöneticilerin nasıl adapte olduklarını, belirlene doğru stratejilerin neler olabileceğini ve örgütleri bu stratejiler ile nasıl yönlendirdiklerini anlamak için önemli bir araştırma alanı haline gelmiştir.

Dijital teknolojiler ile yeniliği birleştiren bir anlayışı temsil eden dijital liderlik, dijital dönüşümü yönlendiren ve dijital stratejileri etkin bir şekilde uygulayan liderlerin özelliklerini ve davranışlarını tanımlayan bir kavramdır. Bu liderlik türü tek başına teknolojik yenilik kullanımı ve teknolojik yetkinlik ile sınırlı olmayıp dijitalleşmenin ortaya çıkardığı çeviklik, vizyoner düşünce, değişim yönetimi ve kültürel dönüşüm gibi becerileri de içerisinde barındırmaktadır.

Yakın tarihin ortaya çıkardığı liderlik türlerinden olan dijital liderlik üzerine yapılan akademik çalışmaların sayısı hızla artmış ve çalışmaların odağını dijital liderliğin teorik temelleri, uygulamalı örnekler ve farklı sektörlerdeki etkiler oluşturmuştur. Bu sektörlerden birisi de şüphesiz kamu yönetimi olmuştur. Özellikle son yıllarda e-devlet hizmetlerinin yaygınlaşması, kamu yönetimindeki iş süreçlerinin dijitalleşmesi, akıllı devletler ve akıllı şehirler gibi kavramların uygulama alanı bulması kamu yönetiminde dijitalleşmenin varlığını daha fazla hissettirmesine olanak tanımıştır. Dolayısıyla dijital liderliğin yansımaları kamu yönetimi alanında da kendisine önemli bir yer bulmuştur. Bu alandaki literatürün genişliği ve çeşitliliği, araştırmacılar için önemli bir zorluk oluşturmaktadır. Bu sebeple, dijital liderlik çalışmalarının kapsamlı bir şekilde analiz edilmesi ve mevcut eğilimlerin, boşlukların, niş konuların ve gelecekte ortaya çıkabilecek tartışma konularını belirlemek oldukça önemlidir.

Bu çalışmanın özünü, dijital liderlik temalı akademik yayınların bibliyometrik analiz yöntemleri ile incelenmesi oluşturmaktadır. Bibliyometrik analiz, bilimsel literatürün nicel olarak değerlendirilmesini sağlayan ve araştırmacılara yol haritası çizmeyi öngören bir yöntemdir. Bu yöntem ile belirli bir araştırma alanındaki yayınların sayısal dağılımını, atıf sayıları ve ilişkilerini, anahtar kelime analizlerini ortaya koymak mümkündür. Bu yöntem sayesinde, dijital liderlik alanında ön plana çıkan çalışmalar, bu çalışmaları ortaya çıkaran öncü yazarlar, çalışmaların en sık yayınlandığı önemli dergiler, bu çalışmalara öncelik veren kurumlar ve alanla ilgili araştırma eğilimleri ortaya konulmaya çalışılacaktır.

Bu bağlamda, çalışmada öncelikle dijital liderlik kavramının literatürdeki gelişimi incelenecek ardından, bibliyometrik analiz yöntemi ile dijital liderlik çalışmalarının kapsamlı bir değerlendirmesi yapılacaktır. Bu analizler, dijital liderlik alanındaki entelektüel evrimin daha iyi anlaşılmasına ve gelecekteki araştırmalar için pusula görevi görecek

stratejik bilgiye ulaşılmasına katkı sağlayacaktır. Çalışmadan elde edilecek bulgular ile alandaki literatürün haritasını çıkarılarak, araştırmacılar ve uygulayıcılar için değerli bilgiler sunulmaya çalışılacaktır.

2. DİJİTAL LİDERLİK KAVRAMI

Dijital dönüşüm süreci ve beraberinde getirdiği zorluklar bugünün yöneticilerinin karşılaştığı en önemli problemlerden biridir. Zorluklarına oranla uyum sağlandığında birçok kolaylığı ve avantajı beraberinde getiren dijital dönüşüm sürecinde dijital liderlik kavramı, örgütlerin dijital çağda rekabetçi kalabilmeleri için kritik bir rol oynamaktadır. Dijital liderlik ile tek başına teknolojik yetkinliklere sahip olmak değil, aynı zamanda örgütsel çeviklik, vizyoner liderlik ve düşünce ile beraber değişim yönetimi, yenilik yönetimi gibi becerilere de sahip olmak bir zorunluluktur. Dolayısıyla dijital liderlik ile bilgi iletişim teknolojilerinin etkin kullanımı sayesinde örgütte inovasyonu teşvik eden (Tigre vd., 2022), dijital dönüşüme şekil veren ve dijital stratejileri başarıyla uygulayan liderlerin özellikleri ve davranışları tanımlanmaktadır. Westerman vd. (2014), dijital liderlerin dijital teknolojileri stratejik bir şekilde kullanarak organizasyonel değişimi yönlendiren ve yenilikçi çözümler geliştiren bireyler olduğunu belirtmiştir. Dijital liderler, dijital teknolojilerin potansiyelini maksimum seviyeye çıkararak rekabet avantajı elde etmeyi ve ihtiyaç duyulan değişimi ve dönüşümü gerçekleştirmeyi amaçlamaktadır. Dijital liderliğin teorik temelleri, geleneksel liderlik teorileri ile dijital dönüşümün ortaya çıkardığı benzersiz zorlukların kesişimine dayanmaktadır. Başka bir ifade ile dijital liderlik, iş birliğine, çevikliğe ve teknolojinin liderlik uygulamalarına entegrasyonuna odaklanma ile karakterize edilmektedir (Musaigwa, 2024).

Liderlerin, yenilikçiliği teşvik eden, kurumsal hedefleri dijital araçların yetenekleriyle uyumlu hale getiren dijital bir kültür geliştirmeleri gerektiği ifade edilmektedir (Tutar ve Güler, 2022). Dolayısıyla dijital liderliğin, özellikle uzaktan çalışma ve ekiplerin kurum ile aynı vizyona sahip olmaları bağlamında, kurum kültürünün şekillendirilmesinde çok önemli bir rol oynamakta olduğu dile getirilmektedir. Çünkü dijital araçların yeteneklerinin yanı sıra insan odaklı bir yaklaşım benimseyen dijital liderlerin, ekip üyeleri arasında iş birliği ve güveni teşvik eden kapsayıcı ve destekleyici bir ortam oluşturma olasılığının daha yüksek olduğu aktarılmaktadır (Nuratri, 2022). Bu anlamda olumlu bir kurum kültürünün oluşturulmasının, kurumsal hedeflere ulaşmada kritik faktörler olan çalışan bağlılığının, motivasyonunun ve performansının artırılması noktasında en önemli çerçeveyi oluşturduğu ifade edilmektedir (Pandey, 2023; Fatima ve Masood, 2023).

Doğaldır ki dijital liderlik becerileri, geleneksel liderlik becerilerinden farklılık göstermektedir. Dijital liderlerin, ekip uyumunu sürdürmek, bilgi paylaşımını kolaylaştırmak için çeşitli dijital iletişim araçlarını kullanmakta derin bilgiye sahip olmalarının (Krehl

ve Büttgen, 2022) yanı sıra, çalışanları dijital ortamda etkili bir şekilde yönlendirebilme yeteneğine de sahip olmaları dijital dönüşümün ve uyumun bir gerekliliğidir (Avolio ve Kahai, 2003). Bununla birlikte, dijital liderlerin organizasyonel çeviklik, adaptasyon yeteneği ve vizyoner düşünme becerilerinin de önemli olduğu belirtilmektedir (Henderson ve Venkatraman, 1999). Bu farklı yeteneklere sahip olan liderlerin bu yeteneklerini kullandığı örgütlerin örgüt performansı önemli ölçüde pozitif yönlü etkilenmektedir. Yapılan araştırmalar, dijital liderlerin öncülük ettiği dijital dönüşüm süreçlerinin örgütlerin operasyonel verimliliğini ve inovasyon kapasitesini artırdığını göstermektedir (Kane vd., 2015). Yine, dijital liderlik, örgütlerin değişen piyasa koşullarına hızlı bir şekilde uyum sağlamalarını ve rekabet avantajı elde etmelerini mümkün kılmaktadır (Bharadwaj vd., 2013).

Günümüzde geleceği şekillendiren önemli yönetim tekniklerinden birisi olan değişim yönetimi sürecinde de dijital liderliğin kritik bir rolü olduğu görülmektedir. Kotter (1996), dijital liderlerin, örgütlerde değişim süreçlerini başarılı bir şekilde yönetebilmek için güçlü bir vizyona sahip olmaları gerektiğini böylece ihtiyaç olan yaratıcı yıkımı gerçekleştirebileceklerini belirtmiştir. Böylece değişim için gerekli süreçleri etkin bir şekilde yöneterek çalışanların bu süreçlere uyum sağlamalarına ve örgütlerin dijital dönüşüm süreçlerinde karşılaştıkları zorlukları aşmalarına katkı sağlayabilecektir.

3. DİJİTAL LİDERLİK İLE İLGİLİ ÇALIŞMALARA AİT BİBLİYOMETRİK ANALİZLER

Bu bölümde "Dijital Liderlik" ile ilgili olarak yapılmış olan ve Web of Science (WoS) veri tabanında yer alan yayınlar incelenmiştir. 1972 – 2024 yılları arasında yayımlanan akademik çalışmaların yer aldığı WoS veri tabanından elde edilen veriler ile bibliyometrik bir analiz yapılmıştır.

3.1. Yayınlar İçin Belirlene Seçim Kriterleri

Amaçlı örneklem yöntemi kullanılarak örneklemin belirlendiği bu çalışmada kullanılacak verilerin elde edilmesinde tercih edilen WoS veri tabanı ihtiyaç duyulan birçok akademik verinin elde edilebildiği önemli bir platformdur. İlgili veri tabanı sosyal bilimler alanında birçok dergiyi taramaktadır. Diğer platformlardan elde edilen verilerin işlenmesi aşamasında zaman zaman problemler yaşanması sebebi ile bu çalışmada WoS veri tabanı tercih edilmiştir.

Veri seçimi yapılırken Moher ve arkadaşları (2009) tarafından geliştirilen PRISMA akış şeması kullanılmıştır ve bu şemada yer alan yönergeler takip edilmiştir. Çalışmada kullanılacak veriler elde edilirken "Digital Leadership", "E-Leadership", "Virtual Leadership" ve "E-Leaders" parametreleri kullanılarak tarama yapılmıştır. Yapılan taramada 612 belgeye ulaşılmıştır. Bu belgeler içerisinden "management, business, po-

litical science ve public administration" kategorileri tercih edilerek belge sayısı 244'e düşürülmüştür. Elde edilen 244 veri ile analizler yapılmıştır.

3.2. Veri Çözümleme Tekniği

Bir bilimsel alanda lokomotiflerin, kaynakların ve bilim insanlarının belirlenmesi ve bunlar arasındaki ilişkinin incelenmesi sosyal ağ analizleri ile yapılmaktadır (Newman 2001). Veriler üzerinde sosyal ağ analizi yapmak ve bu bağlamda elde edilen verilerin incelemesini tamamlayabilmek için Wos veri tabanından BibTeX formatında alınan ham veri R Studio programında Aria ve Cuccurullo (2017) tarafından geliştirilen bibliometrix yazılımı ile analiz edilmiştir.

3.3. Bulgular

Bu bölümde araştırma sonucu elde edilen bulgular; yayın eğilimleri, ülkelere, kurumlara ve yazarlara göre dağılımlar, kaynaklar ve anahtar kelimeler özelinde yapılan analizlere yer verilmiştir.

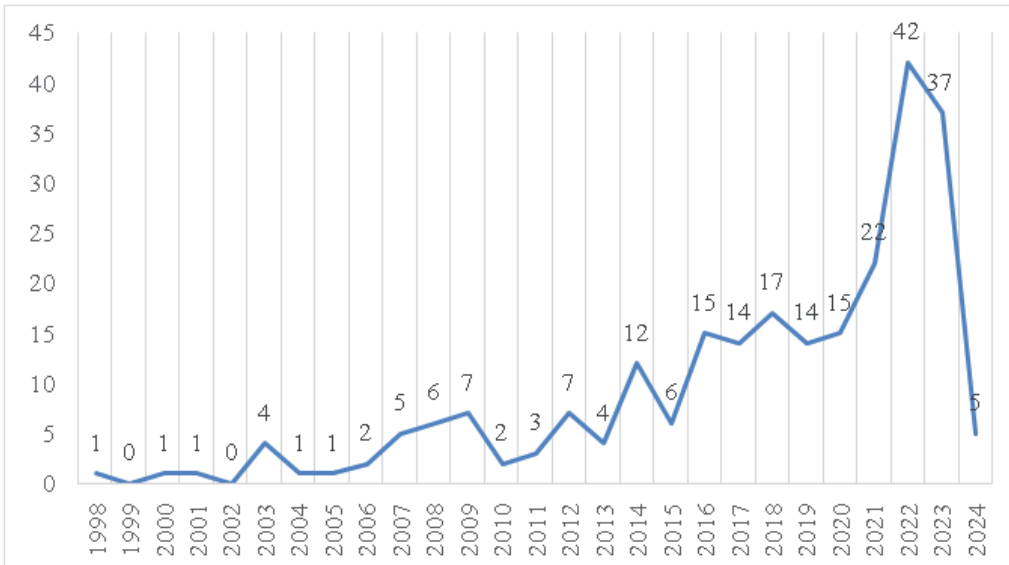
3.4. Yayın Eğilimi

Dijital liderlik için belirlenen kelimeler ile yapılan tarama sonrası elde edilen 244 makale ile ilgili genel görünüm Şekil 1'deki gibi olmuştur. Şekilde dijital liderlik ile ilgili olarak yapılan yayınların yılları, katkı sağlayan yazar sayıları, yayınlara yapılan atıf sayıları, yayın başına atıf oranı, yayın artış hızı, kullanılan anahtar kelime sayısı gibi genel değerler mevcut olup dijital liderlik ile ilgili çalışmalar hakkında genel bir bilgi vermektedir.

Şekil 1. Veriler ile İlgili Genel Değerlendirme

Şekil 1'e bakıldığında yayınların 1998 ve 2024 (20/02/2024 tarihi itibariyle) yılları arasında gerçekleştiği, toplamda 157 farklı kaynak üzerinden yayınlandığı ve yıllık makale artış oranının %6,39 olduğu görülmektedir. Analize konu olan 244 makalenin 43'ü tek yazarlı hazırlanmış ve toplamda 595 yazar tarafından kaleme alınmıştır. Bu yayınlara toplamda 13.620 atıf yapılmıştır. Makale başına ortalama atıf sayısı 26,09 olarak gerçekleşmiştir. Bu makalelerde yazarlar tarafından 815 farklı anahtar kelime kullanılmıştır.

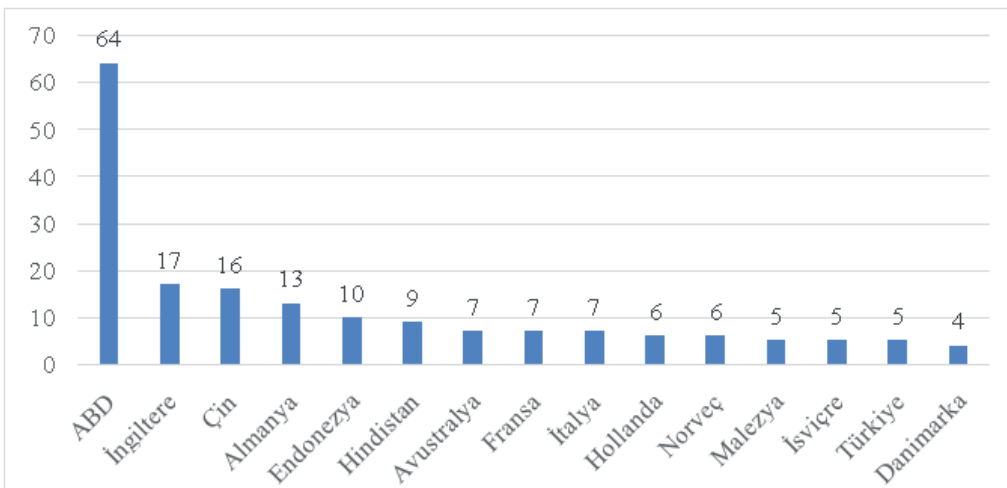

Şekil 2. Makalelerin yıllara göre dağılımı

Şekil 2 incelendiğinde dijital liderlik ile ilgili ilk yayının 1998 yılında yapıldığı, 2021 yılından itibaren yayın sayısının yükselişe geçtiği, 2022 yılında 42 makale ile zirveye ulaştığı görülmektedir.

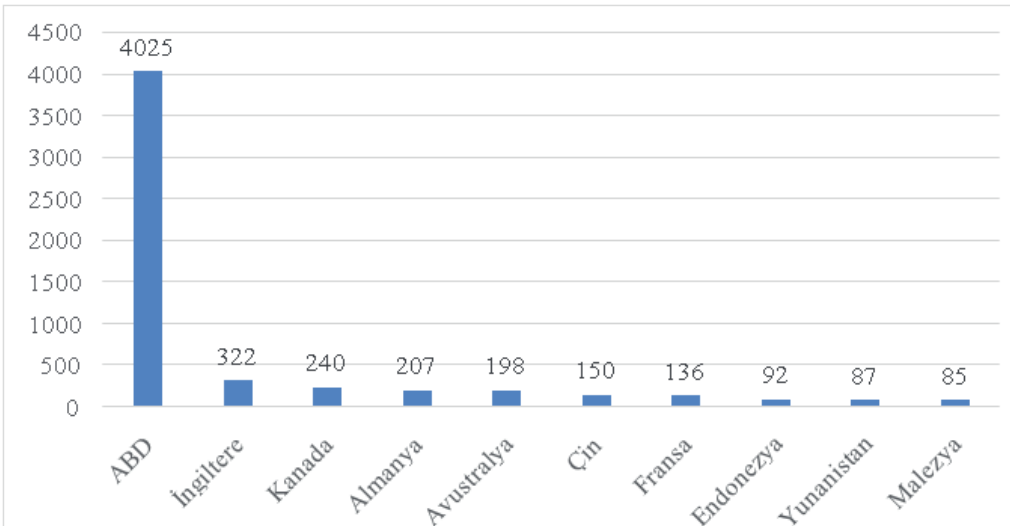
3.5. Araştırmaların Ülkelere ve Kurumlara Göre Dağılımı

Son yıllarda dijitalleşme konuları içerisinde yoğun bir şekilde çalışılan liderlik konusu ile ilgili birçok ülkenin literatüre katkı yaptığı bilinmektedir. Yayınların ülkelere göre dağılımı Şekil 3'de gösterilmiştir.

Şekil 3. Yayınların Ülkelere Göre Dağılımı

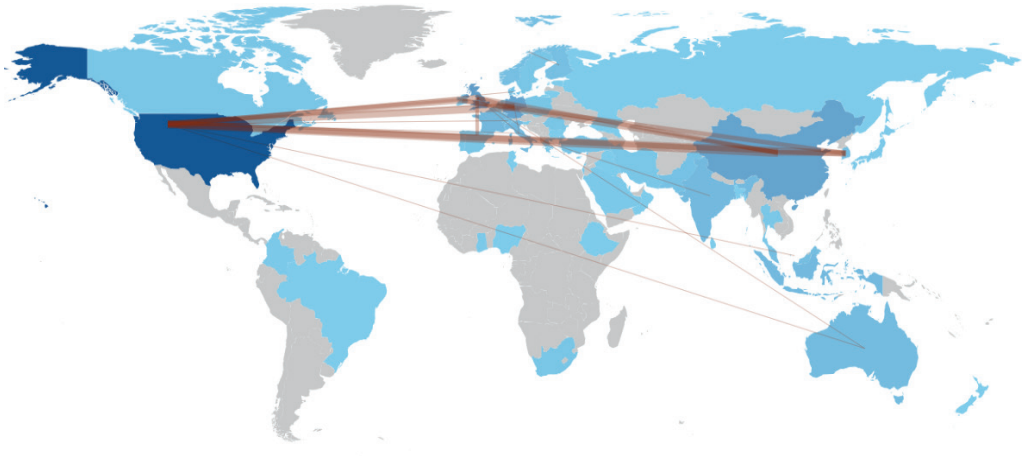
Şekil 3 incelendiğinde kavram ile ilgili olarak nicel anlamda alana en fazla katkı sağlayan ülkenin 64 yayın ile ABD olduğu, bu ülkeyi 17 yayın ile İngiltere, sonrasında ise 16 yayın ile Çin'in takip ettiği görülmektedir. Bu ülkelerin aldıkları atıflar incelendiğinde ise Şekil 4'deki gibi bir tablo ortaya çıkmaktadır.

Şekil 4. Ülkelere Göre Atıf Sayıları

Ülkelere göre atıf sayıları incelendiğinde yayın sayısında ilk sırayı alan ABD'nin atıf alan ülkeler sıralamasında da 4025 atıf ile ilk sırada olduğu görülmektedir. ABD'yi 322 atıf ile İngiltere, 240 atıf ile Kanada, 207 atıf ile Almanya ve 198 atıf ile Avustralya'nın takip ettiği görülmektedir.

Çalışmada yayınların ülkelerarası iş birliği de incelenmiştir. İnceleme sonucunda etkileşimin en fazla olduğu iki ülkenin 10 ortak yayın ile ABD ve Çin olduğu görülmüştür. ABD'nin yayın ve atıf başlıklarındaki liderliğinin ilişki analizine de yansıdığı ve Çin'den sonra Almanya ile 9, Kuzey Kore ile 7 ortak yayın yaptığı belirlenmiştir. Ülkeler arası iş birliği haritası Şekil 5'te verilmiştir.

Şekil 5. Ülkelerin İş Birliği Haritası

Yapılan yayınların kurumlara göre sıralaması Tablo 1'de gösterilmiştir. Kurumlar arası sıralamada alana nicel anlamda en fazla katkı yapan kurumun 13 makale ile "Kaliforniya Eyalet Üniversitesi San Bernardino" olduğu görülmektedir. Bu kurumu 12 makale ile "Reading Üniversitesi" takip etmektedir.

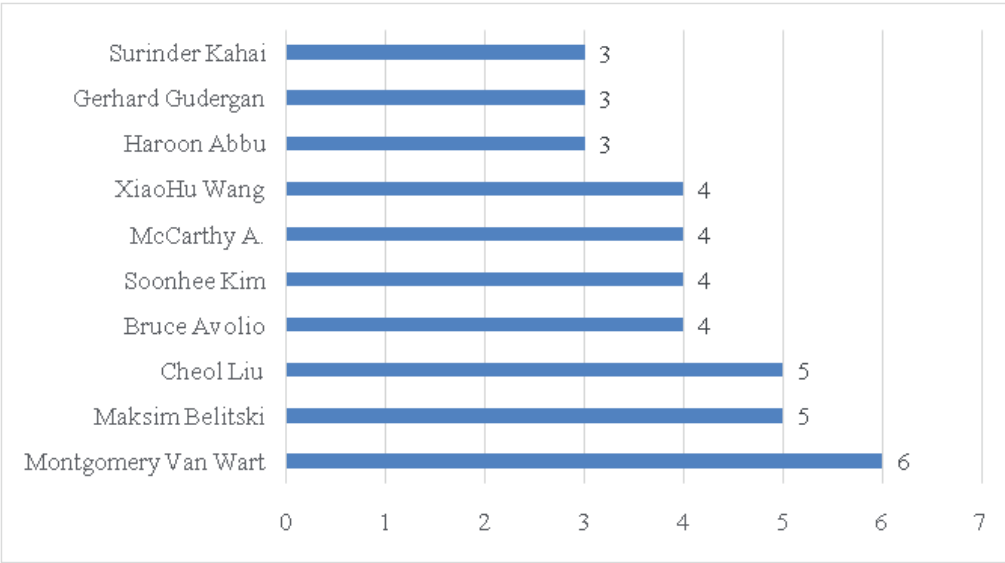
Tablo 1. Yapılan Yayınların Kurumlara Göre Sıralaması

Kurum	Makale
Kaliforniya Eyalet Üniversitesi San Bernardino	13
Reading Üniversitesi	12
Hohenheim Üniversitesi	9
George Mason Üniversitesi	8
Michigan Eyalet Üniversitesi	8
Granada Üniversitesi	7
Cornell Üniversitesi	6
Drake Üniversitesi	6
Frankfurt Goethe Üniversitesi	6
ICD İşletme Okulu	6

3.6. Yazarlar ile İlgili Bulgular

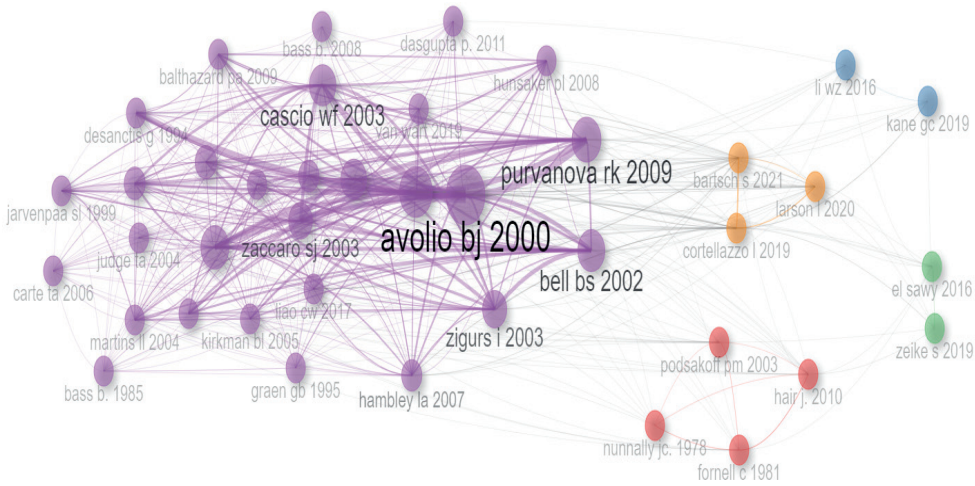
Bu bölümde Dijital Liderlik ile ilgili en üretken yazarların değerlendirmesi yapılmıştır. Yapılan incelemelerde yazarların yayın ve atıf sayıları belirlenmiş ve yazarlar arasında atıf ağı incelenmiştir.

"Dijital Liderlik" konusunda en üretken yazarlar listesine bakıldığında 6 makale ile "Montgomery Van Wart"ın ilk sırada yer aldığı, 5 makale ile "Maksim Belitski" ve "Cheol Liu"nin onu takip ettikleri görülmektedir. Şekil 6'da en üretken yazarlar sıralanmıştır.

Şekil 6. En Üretken Yazarlar Listesi

Yapılan analizlerde literatüre katkı sağlayan yazarların eserleri arasındaki ilişki ağı da irdelenmiştir. Atıflar arasındaki ilişkiyi gösteren ağ şeması Şekil 7'de gösterilmiştir. Şekilde yer alan kümelerdeki daireler atıf sayısı ile doğru orantılı olarak büyümektedir. Kümelerin içerisinde ve kümeler arasında yer alan çizgiler yazarların birbirleriyle olan atıf ilişkisini göstermektedir. Atıf ağı analizi incelendiğinde toplamda beş kümenin var olduğu görülmektedir. Her ağın kendi arasında yoğun ilişkisi mevcuttur. Atıf ağında, literatüre dört yayın ile katkı yapan Bruce Avolio'nun yer aldığı kümede yoğunluğun fazla olduğu görülmektedir.

Şekil 7. Yazarlar Arası Atıf Ağı

3.7. Kaynaklar ile İlgili Bulgular

Akademik alanda yapılan çalışmalar hakkında yol gösterici analizlerden birisi ilgili alanda ön plana çıkan dergilerin belirlenmesidir. Dijital liderlik konusunda hazırlanan yayınların hangi dergilerde yayınlandığı incelendiğinde en fazla yayının "Leadership Quarterly" ve "Leadership&Organization Development Journal" dergilerinde yer aldığı görülmektedir. Bu dergilerde dijital liderlik ile ilgili 8'er makale yayınlanmıştır. Bu dergileri 6 yayın ile "İnternational Journal of Organizational Leadership" dergisi ve "Journal of Leadership Studies" dergisi takip etmektedir. Makale sayıları ve ilgili dergiler tabloda gösterilmiştir.

Tablo 2. Yapılan Yayınların Kaynaklara Göre Sıralaması

Kaynak Dergi	Makale Sayısı
Leadership Quarterly	8
Leadership & Organization Development Journal	8
International Journal of Organizational Leadership	6
Journal of Leadership Studies	6
Leadership	5
Organizational Dynamics	5
Journal of Leadership & Organizational Studies	4
Journal of Management Development	4
Polish Journal of Management Studies	4
Benchmarking-An International Journal	3

3.8. Makalelerde Kullanılan Anahtar Kelimelerle İlgili Bulgular

Akademik yayınları tanımlamaya, gruplandırmaya yarayan çalışmalar hakkında ip uçları veren anahtar kelimelerin belirlenmesi yazarlar için önemli bir süreçtir. Çalışmada dijital liderlik konusunda yapılmış olan yayınlara ait anahtar kelimeler analiz edilmiştir. Analiz sonucu çalışmalarda yaygın olarak kullanılan anahtar kelimeler ve bu kelimelerin sıklık düzeyleri Şekil 8'de gösterilmiştir.

Şekil 8. Yaygın Kullanılan Anahtar Kelimeler

Anahtar kelimeler ile ilgili olarak yapılan analiz sonuçlarına bakıldığında dijital liderlik çalışmalarında en çok kullanılan anahtar kelimenin 42 tekrarla "performans" olduğu görülmüştür. Bu anahtar kelimeyi sırası ile 25 tekrarla "yönetim", 24 tekrarla "dönüşümcü liderlik, 21 tekrarla "teknoloji" ve 20 tekrarla "liderlik" kelimeleri takip etmiştir.

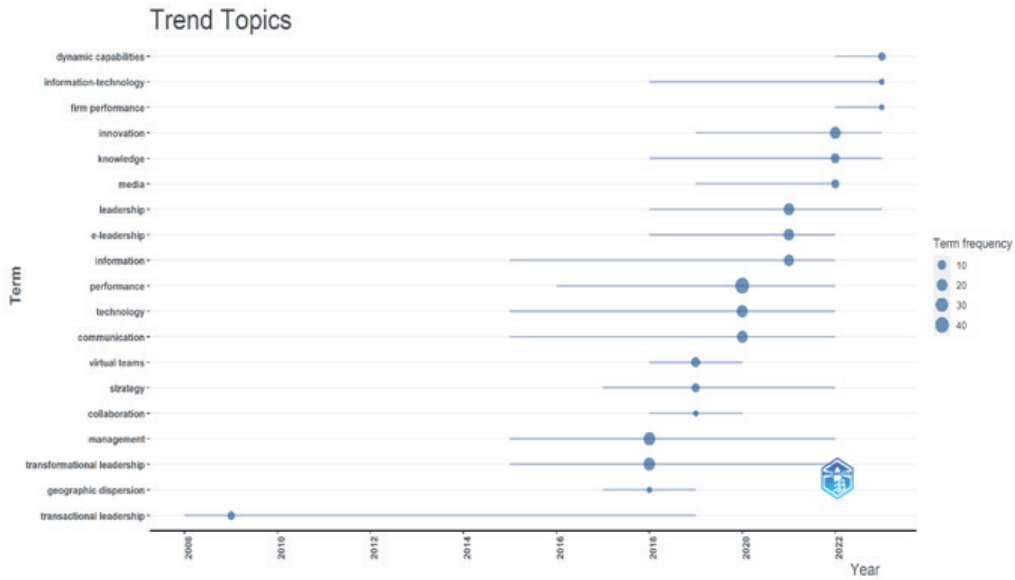
Belirlenen anahtar kelimeler arasındaki ilişkinin anlaşılabilmesi için anahtar kelime ağ analizi gerçekleştirilmiş ve Şekil 9'daki sonuçlara ulaşılmıştır.

Şekil 9. Anahtar Kelimeler Arası İlişki Ağı

Şekil 9'da anahtar kelimelerin 5 farklı grupta kümelendiği görülmektedir. Her kümenin birbiri ile olan ilişkisi çizgilerle, ilişki yoğunlukları çizgilerin kalınlığı ile gösterilmiştir. Kelimelerin kullanım yoğunluğu arttıkça dairesel büyüklükleri artmaktadır. Yoğunluğun fazla olduğu küme performans anahtar kelimesinin olduğu gruptur.

Anahtar kelimeler ile gerçekleştirilen bir diğer analiz "Trend Topics" analizidir. Bu analiz ile dijital liderlik alanında trend olan konular belirlenmiştir. Analiz sonuçları Şekil 10'da gösterilmiştir.

Şekil 10. Anahtar Kelimelere Ait Trend Konular

Şekilde yatay eksen yılları, dikey eksen ise anahtar kelimeleri, daireler ise yoğunluğu göstermektedir. 2020 yılında trend konular performans, teknoloji ve iletişim iken 2021 yılında liderlik ve e-liderlik konuları işlenmeye başlamış 2023 yılında bilgi, medya ve inovasyon konuları ön plana çıkmıştır. 2024 yılında (20/02/2024 tarihine kadar) yapılan çalışmalara bakıldığında ise dinamik yetenekler, bilgi teknolojileri ve örgüt performansı kavramlarının ön plana çıktığı söylenebilir.

4. SONUÇ

Bu çalışma, dijital liderlik alanındaki akademik yayınları bibliyometrik analiz yöntemleri ile inceleyerek literatürdeki mevcut durumu kapsamlı bir şekilde değerlendirmiştir. Dijital liderliğin, dijital dönüşüm sürecinde organizasyonların başarısında kritik bir rol oynadığı ve liderlerin bu süreçte stratejik ve operasyonel açıdan önemli sorumluluklar üstlendiği tespit edilmiştir.

Analizler sonucunda, dijital liderlik konusunun son yıllarda hızla artan bir ilgi gördüğü ve bu alanda önemli sayıda yayın yapıldığı belirlenmiştir. En etkili çalışmalar, öncü yazarlar ve önemli dergiler tanımlanmış, atıf ağları ve anahtar kelime analizleri üzerinden araştırma eğilimleri ortaya konulmuştur. Bu bulgular, dijital liderlik alanındaki literatürün genişliği ve derinliği hakkında değerli bilgiler sağlamaktadır.

Dijital liderlik çalışmalarında, teknolojik yetkinliklerin yanı sıra çeviklik, vizyoner düşünce gibi becerilerin ve geleceğe yön veren yönetim tekniklerinden olan stratejik yönetim, değişim yönetimi, yenilik yönetimi, çeviklik yönetimi gibi yönetim tekniklerinin gerekliliğinin öne çıktığı görülmüştür. Ayrıca, farklı sektörlerde dijital liderliğin uygulanma biçimleri ve bu uygulamaların örgütsel performans üzerindeki etkileri de önemli bir araştırma konusu olarak karşımıza çıkmaktadır. Gelecekteki araştırmalar için, dijital liderlik konusundaki teorik ve pratik bilgi birikimini derinleştirmek amacıyla daha fazla disiplinler arası çalışmanın yapılması önerilmektedir. Ayrıca, dijital liderlik becerilerinin geliştirilmesi ve bu becerilerin örgütlerin kültürleri ve dijital dönüşüm süreçlerindeki rolünün daha ayrıntılı olarak incelenmesi gerekmektedir.

Sonuç olarak, dijital dönüşüm sürecinde örgütlerin başarısı için büyük bir öneme sahip olan dijital liderlik alanındaki mevcut literatürü haritalandırarak, araştırmacılar ve uygulayıcılar için stratejik bilgiler sunmuştur. Hızlı bir şekilde büyüyen dijital liderlik konusundaki teorik ve pratik bilgi birikimine önemli katkılar sağlayacak olan bu çalışma, gelecekteki araştırmalar için sağlam bir temel oluşturmayı hedeflemektedir.

Etik Beyanı: Yazarlar bu çalışmanın tüm hazırlanma süreçlerinde etik kurallara uyulduğunu yazar beyan eder. Aksi bir durumun tespiti halinde Kamu Yönetimi ve Teknoloji Dergisinin hiçbir sorumluluğu olmayıp, tüm sorumluluk çalışmanın yazarlarına aittir.

Yazar Katkıları: Doç. Dr. Eser Gemici ve Doç. Dr. Kürşad Emrah Yıldırım çalışmanın tamamında birlikte katkı sunmuştur.

Çıkar Beyanı: Yazarlar ve herhangi bir kurum/ kuruluş arasında çıkar çatışması yoktur.

Teşekkür: Yayın sürecinde katkısı olan hakemlere teşekkür ederiz.

Ethics Statement: The authors declare that the ethical rules are followed in all preparation processes of this study. In the event of a contrary situation, the Journal of Public Administration and Technology has no responsibility and all responsibility belongs to the authors of the study.

Author Contributions: Doç. Dr. Eser Gemici and Doç. Dr. Kürşad Emrah Yıldırım have contributed to all parts and stages of the study.

Conflict of Interest: There is no conflict of interest among the authors and any institution.

Acknowledgement: We would like to thank the referees who contributed to the publication process.

KAYNAKLAR

Aria, M. ve Cuccurullo, C. (2017). "Bibliometrix: An R-Tool For Comprehensive Science Mapping Analysis", Journal of Informetrics, 11(4), 959-975. DOI: 10.1016/j.joi.2017.08.007.

Avolio, B. J. ve Kahai, S. S. (2003). "Adding The "E" to E-Leadership: How It May Impact Your Leadership", Organizational Dynamics, 31(4), 325-338. https://doi.org/10.1016/S0090-2616(02)00133-X

Bharadwaj, A., Sawy, O. A. E., Pavlou, P. A., ve Venkatraman, N. (2013). "Digital Business Strategy: Toward A Next Generation of Insights", MIS Quarterly, 37(2), 471-482. https://doi.org/10.25300/MISQ/2013/37.2.08

Fatima, T. ve Masood, A. (2023). "Impact of Digital Leadership on Open Innovation: A Moderating Serial Mediation Model", Journal of Knowledge Management, 28(1), 161-180. https://doi.org/10.1108/jkm-11-2022-0872

Henderson, J. C. ve Venkatraman, N. (1999). "Strategic Alignment: Leveraging Information Technology For Transforming Organizations", IBM Systems Journal, 38(2.3), 472-484. https://doi.org/10.1147/sj.383.0472

Kane, G. C., Palmer, D., Phillips, A. N., Kiron, D., ve Buckley, N. (2015). Strategy, Not Technology, Drives Digital Transformation, (Research Report No. 57181), MIT Sloan Management Review and Deloitte University Press.

Kotter, J. P. (1996). Leading Change. Boston: Harvard Business School Press.

Krehl, E. ve Büttgen, M. (2022). "Uncovering The Complexities of Remote Leadership and The Usage of Digital Tools During The Covid-19 Pandemic: A Qualitative Diary Study", German Journal of Human Resource Management, 36(3), 325-352. https://doi.org/10.1177/23970022221083697

Moher D., Liberati A., Tetzlaff J., Altman DG., ve The PRISMA Group. (2009). "Preferred Reporting Items For Systematic Reviews and Meta-Analyses: The PRISMA Statement", Open Medicine, 3(2), 123-130. e1000097. https://doi:10.1371/journal.pmed1000097

Musaigwa, M. (2024). "Effective Leadership in The Digital Era: An Exploration of Change Management", Technology Audit and Production Reserves, 1(4(75)), 6-14. https://doi.org/10.15587/2706-5448.2024.297374

Newman M. E. J., Strogatz H. ve Watts D. J. (2001). "Random Graphs With Arbitrary Degree Distributions and Their Applications", Physical Review, 64 (2), 026118. https://doi: 10.1103/PhysRevE.64.026118

Nuratri, B. (2022). "Leadership in The Age of Remote Work: Best Practices For Managing Virtual Teams", Jurnal Office, 8(2), 379. https://doi.org/10.26858/jo.v8i2.45362

Pandey, J. (2023). "Role of Digital Leadership Capability in Shaping It Innovation", Journal of Global Information Management, 31(8), 1-20. https://doi.org/10.4018/jgim.333168

Tigre, F., Curado, C., ve Henriques, P. (2022). "Digital Leadership: A Bibliometric Analysis", Journal of Leadership & Organizational Studies, 30(1), 40-70. https://doi.org/10.1177/15480518221123132

Tutar, H. ve Güler, S. (2022). "Digital Leadership As A Requirement For The New Business Ecosystem: A Conceptual Review", Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 12(3), 323-349. https://doi.org/10.18074/ckuiibfd.1162792

Westerman, G., Bonnet, D., ve McAfee, A. (2014). Leading Digital: Turning Technology Into Business Transformation. Boston: Harvard Business Review Press.